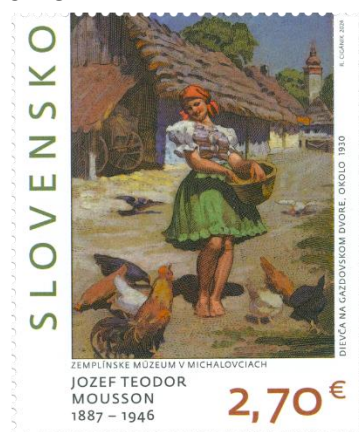

Slovenská pošta vydala známku UMENIE: Theodor Mousson

Bratislava, 15. novembra 2024

Slovenská pošta dnes 15. novembra 2024 vydala poštovú známku „UMENIE: Theodor Mousson“, s nominálnou hodnotou 2,70 €. Poštová známka zobrazuje dielo T. Moussona „Dievča na gazdovskom dvore“ zo zbierok Zemplínskeho múzea v Michalovciach. Znáмка rozmerov 44,4 × 54,4 mm vrátane perforácie vychádza vo forme upraveného tlačového listu so štyrmi známkami. Znáмку vytlačila technikou oceľotlače v kombinácii s ofsetom spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o.

Súčasne s poštovou známkou bola vydaná obálka prvého dňa s pečiatkou FDC s dátumom 15. 11. 2024 a domicilom mesta Michalovce. Motívom FDC je dielo T. Moussona s typickým motívom zemplínskych trhov a figurálnych kompozícií. Motívom pečiatky sú dve ženy v krojoch. FDC vytlačila technikou oceľotlače spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o. Autorom návrhu poštovej známky, prítláče na FDC, FDC pečiatky ako aj rytiny známky a FDC je akad. mal. Rudolf Cigánik.

Teodor Jozef Mousson (1887 – 1946) patrí k významným maliarom 20. storočia, ktorý podobne ako mnohí iní umelci v tom čase prijal rôznorodé vplyvy francúzskeho umenia, najmä impresionizmu. V rodine sa tradovalo, že ich predkovia prišli v 17. storočí z Francúzska a usadili sa ako mlynári v južnom Uhorsku. Teodorov otec Július Mousson bol riaditeľ školy, kantor a organista v miestnom kostole. Matka Jozefína, rodená Pichlerová, bola dcérou pekára.

V školskom roku 1894/1895 zasadol Teodor Jozef Mousson do lavíc rímskokatolíckej ľudovej školy vo svojom rodisku v obci Högyész pri Pécsi. Po jej skončení ho otec zapísal do blízkeho gymnázia v Szekszárde. Teodor však nepatril k najlepším žiakom. V školskom roku 1900/1901 tak prestúpil do Chlapčenskej meštianskej školy v Szekszárde, kde absolvoval dva zostávajúce roky. V roku 1902 mladý Teodor prišiel na Maďarský kráľovský štátny učiteľský ústav v Baji, kde

Kontakt

Mgr. Martin Guzi

hovorca, Slovenská pošta, a.s. e: guzi.martin@slposta.sk w: www.posta.sk

zaujala predovšetkým jeho hra na klavíri a husliach. V roku 1906 ukončil štúdium nadobudnutím pedagogickej spôsobilosti pre školy s vyučovacím jazykom maďarským. V tomto období sa stretávame s negáciou dlhoročných informácií o absolvovaní Výtvarnej školy v Rajztanode a Univerzite výtvarných umení v Budapešti.

Teodor Jozef Mousson bol trikrát ženatý. V roku 1910 prvýkrát vstúpil do manželského stavu s rodáčkou z chorvátskeho Záhrebu – Irenou Grundovou (1886 – 1924). Narodili sa im tri deti, dve dcéry (Edita Mária a Judita Mária) a jeden syn (Viliam Euzéb).

V rokoch 1923 a 1924 Moussonovci prišli o dve malé deti Lýdiu Jozefínu a Martu Máriu, ktoré zomreli na meningitídu. Dňa 12. decembra 1924 Teodorovi Jozefovi na tuberkulózu umrela aj manželka Irena. Teodor Jozef tak po čase hľadal spriaznenú dušu. Tú našiel u učiteľky talianskeho pôvodu – Uršuli Gajjotovej (1890 – 1978), s ktorou sa po krátkej známosti a bez bližšieho vzájomného spoznania v roku 1926 zosobášil. Ich búrlivý manželský život, naplnený nezhodami a častými hádkami, či spormi ukončil v roku 1930 rozvod. V roku 1933 preložili do Michaloviec sociálnu pracovníčku maďarského pôvodu Kláru Jolanu Irmanovú (1904 – 1981). U svojich domácich v podnájme sa zoznámila s maliarom Moussonom. O rok na to dňa 21. júla 1934 sa i zosobášili. Z manželstva vzišli dve dcéry Erika a Katarína. V roku 1942 sa už umelec sťažoval, že mu dochádzajú sily. V marci toho istého roka utrpel porážku celej ľavej strany tela a v roku 1944 sa zo zdravotných dôvodov odsťahoval k svojmu synovi Viliamovi do Trenčína. Zomrel 6. novembra 1946 o ôsmej hodine večer. O dva dni neskôr ho pochovali na trenčianskom cintoríne.

Život a dielo T. J. Moussona sú úzko späté s mestom Michalovce, v ktorom pôsobil od roku 1911. Do Michaloviec prišiel kvôli pracovnej ponuke na miesto učiteľa kreslenia v miestnej meštianskej škole. Michalovce si ihneď zamiloval pre farebný kolorit miestnych trhov s ovocím a zeleninou. Unášal sa v kráse a pestrosti východoslovenských krojov. Vnútorňú pohodu mu prinášali stretnutia s ľuďmi pri nedelňých omšiach, kedy neraz svoje pocity štetcom prenášal na plátno. Silným programovým námetom maliara Moussona sa nestal len trh preplnený ženami v krojoch, predavačmi, zvieratami a rozličným tovarom. S obľubou zachytával aj iné udalosti týkajúce sa bežného života na Zemplíne. V tvorbe sa stretávame i s pracovnou tematikou. Diela prezentujúce práce na gazdovstve, či poliach. Do nich vnášal ženské i mužské postavy v tradičných zemplínskych krojoch.

Dielo Dievča na gazdovskom dvore, ktoré je motívom poštovej známky, znázorňuje dievča, ktoré kŕmi sliepky a kohúta. V pozadí sa nachádza stodola, domy a kostol. Celá scenéria je vsadená na gazdovský dvor.

Mgr. Martin Urban

Kontakt

Mgr. Martin Guzi

hovorca, Slovenská pošta, a.s. e: guzi.martin@slposta.sk w: www.posta.sk

Slovenská pošta vydala známku **UMENIE: Franz Anton Maulbertsch**

Slovenská pošta dnes 15. novembra 2024 vydala poštovú známku „UMENIE: Franz Anton Maulbertsch“, s nominálnou hodnotou 3,80 €. Poštová známka zobrazuje výrez z oltárneho obrazu „Alegória spásy“ z farského Kostola Sv. Michala Archanjela v Skalici. Na hárčeku je zobrazený celý oltárny obraz. Znáмка rozmerov 44,4 × 54,4 mm vrátane perforácie vychádza vo forme hárčeka s jednou známku. Znáмку vytlačila technikou oceľotlače v kombinácii s ofsetom spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o.

Súčasne s poštovou známku bola vydaná obálka prvého dňa s pečiatkou FDC s dátumom 15. 11. 2024 a domicilom mesta Skalica. Motívom FDC je detail ceruzkovej skice umelca z roku 1777, ktorá slúžila ako študijná kresba k predmetnému oltáru a dnes sa nachádza v zbierkach viedenskej galérie umenia Albertiny. Motívom pečiatky je anjel prevzatý z maľby oltárneho obrazu. FDC vytlačila technikou oceľotlače spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o. Autorom návrhu poštovej známky na hárčeku, prítlačce na FDC, FDC pečiatky ako aj rytiny známky na hárčeku a FDC je František Horniak.

Umelecké dielo jedného z najvýznamnejších barokových maliarov strednej Európy – Franza Antona Maulbertscha (1724 – 1796), absolventa viedenskej akadémie a jej člena od roku 1757, budí pozornosť už celé jedno storočie. Jeho výtvarnú pôsobivosť, výnimočnosť a excentrickosť prirovnal maliar Oskar Kokoschka k hudobnému dedičstvu Wolfganga Amadea Mozarta. Identifikácii, deskripcii a interpretácii Maulbertschových skíc, olejomalieb a nástenných malieb sú venované stovky publikácií, pričom tieto textové tlmočenia maliarskej vizuality zároveň ukazujú, koľko potenciálnych smerov poskytuje štúdium Maulbertschovho maliarskeho diela: od formálnej analýzy, cez ikonografické štúdie, či sledovanie vývoja autorského rukopisu, svetelnosti i farebnosti, prípadne vývinu a posunu neskorobarokového maliarstva smerom ku klasicizmu až po širšiu ilustráciu politicko-sociologického vývoja v strednej Európe v druhej polovici 18. storočia, najmä vzťahu osvietenstva a následných reakcií tzv. anti-osvietenského katolíckeho hnutia. Maulbertschova mimoriadne originálna tvorba je charakteristická veľmi individuálnym pochopením a dynamickou interpretáciou farby, svetla a tvaru, ktorá je na našom území zastúpená aj signovaným obrazom Immaculaty a sv. Michala

Kontakt

Mgr. Martin Guzi

hovorca, Slovenská pošta, a.s. **e:** guzi.martin@slposta.sk **w:** www.posta.sk

Archanjela na hlavnom oltári farského kostola v Skalici z roku 1778, a na ktorom je práve svetlo prichádzajúce z niekoľkých iracionálnych zdrojov asi najdôležitejším významovým prvkom výstavby celku. Ťažisko diagonálne komponovanej a vertikálne rozvinutej kompozície je v hornej časti, s Immaculatou so zopätými rukami vo vrchole, s gloriolou z hviezd a s holubicou Ducha Svätého nad hlavou. Pod ňou v dynamickom pohybe sa vznášajúci archanjel Michal v zbroji, s helmicou na hlave, štítom a mečom zráža padlých démonov. Skalický obraz, vytvorený pre magistrát slobodného kráľovského mesta, patrí medzi Maulbertschove najkvalitnejšie olejomaľby 70. rokov 18. storočia a dokazuje, že i v období, keď sa jeho maliarsky štýl vyrovnáva s klasicistickými požiadavkami, si udržuje nepretržite autorské kvality.

Mgr. et Mgr. art. Barbara Hodásová, PhD.

Kontakt

Mgr. Martin Guzi

hovorca, Slovenská pošta, a.s. **e:** guzi.martin@slposta.sk **w:** www.posta.sk